

Een nieuwe richtlijn consumentenkoop: wijzigingen op het gebied van conformiteit en commerciële garanties

Bb 2020/84

Er is een nieuwe richtlijn aangenomen op het gebied van consumentenkooprecht. Er is dus nieuwe wetgeving op komst. Deze wetgeving zal op 1 januari 2022 in werking moeten treden. Op grond van de nieuwe richtlijn zal onder andere een aantal aanpassingen moeten worden doorgevoerd op het gebied van conformiteit en commerciële garanties. Daarover gaat deze bijdrage.

1. Inleiding

Bedrijven die zich bezighouden met het verkopen van goederen aan consumenten opgelet: in de lente van vorig jaar is een nieuwe richtlijn aangenomen op het gebied van consumenten(koop)recht. Het gaat om de richtlijn (EU) 2019/771 (de 'Richtlijn').² De nieuwe Richtlijn zal een aantal wetswijzigingen met zich brengen, waaronder wijzigingen op het gebied van conformiteit en commerciële garanties. De Richtlijn moet uiterlijk 1 juli 2021 in nationale wetgeving zijn omgezet, zodat de nieuwe regels op 1 januari 2022 in werking kunnen treden.

Hierna zal eerst worden ingegaan op het intreden, het doel en toepassingsbereik van de Richtlijn. Daarna komt een aantal wijzigingen aan de orde waarin de Richtlijn voorziet ten opzichte van de huidige regels met betrekking tot conformiteit van roerende zaken en commerciële garanties. Tot slot volgt een korte afsluiting.

2. Intreden, doel en scope van de Richtlijn

2.1. Intreden van de Richtlijn

De Richtlijn is op 20 mei 2019 aangenomen en zal de richtlijn uit 1999, waar de huidige consumentenkoop-wetgeving van is afgeleid, vervangen.³ De wetgever is bezig met de implementatiewetgeving. Dat heeft tot nu toe geleid tot een voorontwerp en een concept memorie van toelichting. Gelijktijdig met de Richtlijn, is aangenomen de richtlijn (EU) 2019/770 ('richtlijn levering digitale inhoud').⁴ De richtlijn levering digitale inhoud bevat nieuwe regels met betrekking tot de levering van digitale inhoud en diensten. De wijzigingen op grond van de richtlijn levering digitale inhoud blijven in deze bijdrage verder buiten beschouwing.

1 Renske Verhoeff is advocaat bij Van Benthem & Keulen B.V. te Utrecht.

2 Richtlijn (EU) 2019/771 betreffende bepaalde aspecten van overeenkomsten voor de verkoop van goederen, tot wijziging van Verordening (EU) 2017/2394 en Richtlijn 2009/22/EG, en tot intrekking van Richtlijn 1999/44/EG.

3 Richtlijn 1999/44/EG betreffende bepaalde aspecten van de verkoop van de garanties voor consumptiegoederen.

4 Richtlijn (EU) 2019/770 betreffende bepaalde aspecten van overeenkomsten voor de levering van digitale inhoud en digitale diensten.

2.2. Doel van de Richtlijn

Anders dan de richtlijn uit 1999, beoogt de Richtlijn groten-deels maximumharmonisatie. Dat betekent dat de lidstaten weinig vrijheid hebben om in hun wetgeving van de bepalingen in de Richtlijn af te wijken. Het doel is dat bij alle lidstaten zoveel mogelijk dezelfde regels gaan gelden. Door het gelijktrekken van de regels op het gebied van consumentenkoop, moet het eenvoudiger worden voor handelaren om hun handelsgebied uit te breiden naar andere lidstaten en moet worden voorkomen dat bedrijven de handel beperken tot hun eigen land of maar één of twee andere landen.⁵ Daarnaast beoogt de nieuwe Richtlijn te voorzien in verdergaande consumentenbescherming dan de richtlijn uit 1999.⁶

2.3. Scope van de Richtlijn

De Richtlijn ziet op de verkoop van roerende lichamelijke zaken, zoals bijvoorbeeld boeken, kleding en speelgoed. De Richtlijn is ook van toepassing op goederen (roerende zaken) die digitale elementen bevatten, zoals smartphones, computers, slimme wasmachines en smart horloges.⁷ Zijn de digitale inhoud en het goed niet onlosmakelijk verbonden en functioneert het goed dus ook zelfstandig zonder deze digitale inhoud? Dan valt deze digitale inhoud in principe niet binnen het bereik van de Richtlijn, maar is daarop de richtlijn levering digitale inhoud van toepassing.⁸

3. Conformiteit

3.1. Conformiteit nu

Een belangrijk onderwerp voor zowel kopers als verkopers, is conformiteit: de zaak die de verkoper aflevert, moet aan de overeenkomst beantwoorden. In de huidige wetgeving is daarover in het algemeen bepaald dat de zaak de eigenschappen moet bezitten die de koper op grond van de gemaakte afspraken mocht verwachten.⁹ Het gaat dan niet alleen om eigenschappen die bij normaal gebruik van de zaak nodig zijn, maar ook om eigenschappen die nodig zijn voor een bijzonder gebruik, als is afgesproken dat de zaak deze eigenschappen zou bezitten.

Indien de koper van mening is dat de geleverde zaak niet voldoet aan deze vereisten, en dus non-conform is, is de hoofdregel dat de koper dat zal moeten stellen en dat – bij voldoende betwisting door de wederpartij – ook zal moeten

5 Overweging 7 Richtlijn.

6 Overweging 10 Richtlijn.

7 Overweging 14 Richtlijn en ontwerp MVT bij het voorontwerp implementatie, p. 4.

8 Dat is anders als de digitale inhoud normaalgesproken wel op het apparaat hoort te staan, terwijl het apparaat ook zonder deze digitale inhoud functioneert, zie ontwerp MVT bij het voorontwerp implementatie, p. 5.

9 Art. 7:17 BW, niet alleen van toepassing op consumentenkoop.

bewijzen. Consumentkopers worden door de wetgever tegemoet gekomen in dit bewijsrisico. Als het binnen zes maanden na aflevering duidelijk wordt dat de zaak afwijkt van dat wat is overeengekomen, wordt op grond van art. 7:18 lid 2 BW vermoed dat de zaak al bij aflevering niet aan de overeenkomst heeft beantwoord. Het is dan vervolgens aan de verkoper om te bewijzen dat de zaak toen deze werd afgeleverd wél aan de overeenkomst heeft beantwoord.

3.2. Conformiteit in de Richtlijn

In de Richtlijn is verder gespecificeerd aan welke vereisten de door de verkoper (aan consumenten) geleverde goederen moeten voldoen om conform te zijn. Daarbij wordt in de Richtlijn een onderscheid gemaakt tussen subjectieve conformiteitseisen en objectieve conformiteitseisen.

Subjectieve conformiteitsvereisten

Subjectieve conformiteit houdt in dat de geleverde goederen moeten voldoen aan dat wat in de koopovereenkomst is afgesproken.¹⁰ Het gaat dan bijvoorbeeld om afspraken met betrekking tot het type, de hoeveelheid en kwaliteit van de geleverde goederen. Verder moeten de goederen:

- geschikt zijn voor elk bijzonder door de consument gewenst gebruik dat de consument uiterlijk bij het sluiten van de koopovereenkomst heeft meegedeeld en dat de verkoper heeft aanvaard;
- worden geleverd samen met alle toebehoren en instructies als bepaald in de koopovereenkomst;
- van updates worden voorzien als bepaald in de koopovereenkomst.

Objectieve conformiteitsvereisten

Objectieve conformiteit houdt onder meer in dat de geleverde goederen geschikt moeten zijn voor de doeleinden waarvoor goederen van hetzelfde type gewoonlijk zouden worden gebruikt.¹¹ Daarbij moet rekening worden gehouden met eventueel bestaand Unie- en nationaal recht, technische normen of toepasselijke sectorspecifieke gedragscodes. Ook moet het geleverde goed voldoen aan dat wat voor hetzelfde type goederen normaal is en aan dat wat de consument gelet op de aard van het goed en op basis van publiekelijke mededelingen die door of namens de verkoper zijn gedaan (bijvoorbeeld via reclame of etikettering) redelijkerwijs mag verwachten.

Voldoet het goed daar niet aan? Dan is alleen geen sprake van een conformiteitsgebrek, als de consument bij het sluiten van de koopovereenkomst er uitdrukkelijk van op de hoogte is gesteld dat een specifiek kenmerk van het goed afwijkt ten opzichte van wat de consument op grond van het objectieve objectiviteitsvereiste normaal gesproken zou mogen verwachten.¹² In die zin is de Richtlijn een aanscherping van het huidige recht. Op dit moment geldt namelijk dat de koper zich er niet op kan beroepen dat de zaak niet aan de overeenkomst beantwoordt als dat hem ten tijde van

het sluiten van de overeenkomst bekend was of redelijkerwijs bekend kon zijn.¹³

Bewijslast

In de Richtlijn is bepaald dat elk conformiteitsgebrek dat *binnen een termijn van een jaar* vanaf de levering van de goederen aan het licht komt, wordt geacht ten tijde van de levering al te hebben bestaan, tenzij anders wordt aangevoerd of tenzij dit vermoeden onverenigbaar is met de aard van de goederen of de aard van het conformiteitsgebrek.¹⁴ Dat betekent dat het in art. 7:18 lid 2 BW opgenomen bewijsvermoeden van een half jaar in de nieuwe wetgeving zal moeten worden verlengd tot een jaar.

4. Commerciële garanties

Voor verkopers die aan hun kopers een commerciële garantie verstrekken is het goed om te weten dat de Richtlijn voorziet in een aantal vereisten. Zo is in de Richtlijn bepaald dat de verkopers het garantiebewijs aan de consument moeten verstrekken op een duurzame gegevensdrager (zoals papier, usb-sticks of e-mails), uiterlijk op het tijdstip van levering van de goederen. In de Richtlijn staat gespecificeerd wat er in het garantiebewijs moet staan. Het garantiebewijs moet zijn opgesteld in duidelijke en begrijpelijke taal en moet verder het volgende bevatten:¹⁵

- a) een duidelijke verklaring dat de consument bij wet recht heeft op kosteloze remedies van de verkoper in geval van een conformiteitsgebrek van de goederen en dat die remedies niet worden aangetast door de commerciële garantie;
- b) de naam en het adres van de garant;
- c) de procedure die de consument moet volgen om de uitvoering van de commerciële garantie te verkrijgen;
- d) de aanduiding van de onder de commerciële garantie vallende goederen; en
- e) de commerciële garantievoorzwaarden.”

Tot slot is in de Richtlijn met betrekking tot commerciële garanties bepaald dat de voorwaarden in een reclame bindend zijn voor de garant, als daarin gunstigere voorwaarden worden gegeven dan in het garantiebewijs. Dat geldt tenzij de reclame voor de sluiting van de overeenkomst is gecorrigeerd op dezelfde of vergelijkbare wijze waarop deze was gemaakt.

5. Tot slot

De Richtlijn bevat een uitbreiding van het huidige consumentenkooprecht en zal onder andere wetswijzigingen teweeg brengen op het gebied van het conformiteitsbegrip en

¹⁰ Art. 6 Richtlijn.

¹¹ Art. 7 Richtlijn.

¹² Art. 7 lid 5 Richtlijn.

¹³ Art. 7:17 lid 5 BW. Zie ook M.Y. Schaub, 'Nieuwe regels voor de consumentenkoop en overeenkomsten met betrekking tot digitale inhoud', *NTER* 2019, nr. 9/10, p. 247.

¹⁴ Art. 11 Richtlijn.

¹⁵ Art. 17 lid 2 Richtlijn.

het daaraan gekoppelde wettelijk bewijsvermoeden. In de Richtlijn is het conformiteitsbegrip verder gespecificeerd. Daarnaast is het relevant om te weten dat het bewijsvermoeden in art. 7:18 lid 2 BW bij het intreden van de nieuwe wetgeving zal worden verlengd van zes maanden naar één jaar.

Ten aanzien van commerciële garanties voorziet de Richtlijn in een aantal vereisten waaraan het garantiebewijs moet voldoen. Verkopers doen er dus goed aan om tijdig te controleren of de tekst van de garantie voldoet aan de in de Richtlijn genoemde voorwaarden.

Het doel van de nieuwe regelgeving is niet alleen verdergaande consumentenbescherming, maar ook het gelijk-trekken van de consumentenkoopregels binnen Europa en het daarmee makkelijker maken van internationale handel. Wellicht biedt de nieuwe regelgeving voor verkopers die aan consumenten leveren dus mooie kansen om de bedrijfsvoering verder uit te breiden naar andere EU-lidstaten.